

PROBA DE LABORATOR

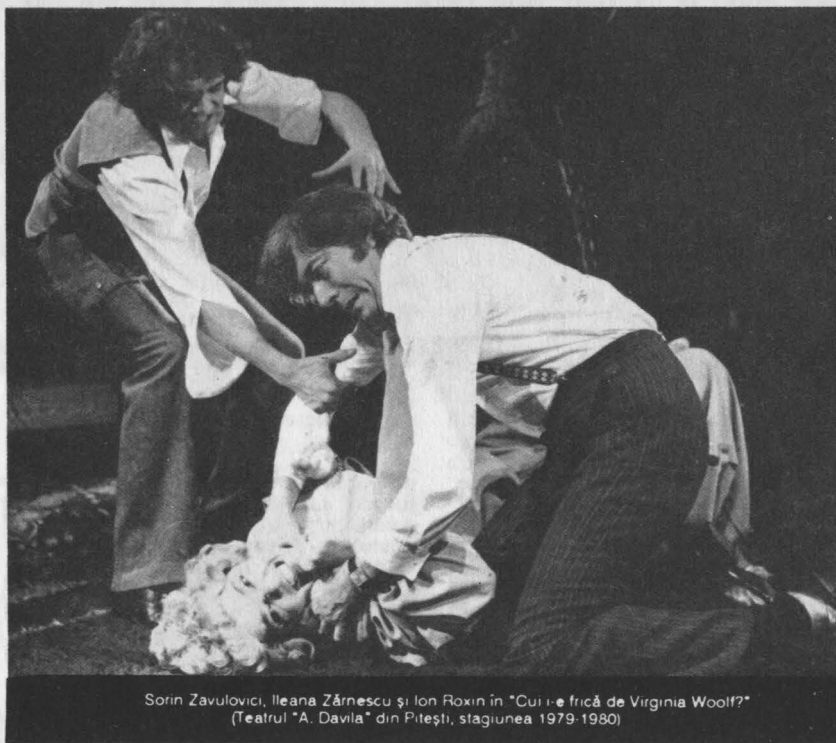


red că înnoirea artei teatrale, mai precis a limbajului acestei arte, depinde în mare măsură de experimentul teatral. Nu trebuie să uităm că, după Revoluție, nimeni nu va mai putea da vina pe lipsa libertății de exprimare, pe comitete și comliți... de vizionare și așa mai departe. Mă refer nu numai la condiția actorului, care trebuie "să-și schimbe pielea" periodic (dacă vrea să existe ca actor), dar și la regizor, obligat să inoveze pentru a nu deveni manierist, precum și la scenograf, îndemnat prin firea lucrurilor să regindească și să recompună spațiul scenic.

Teatrul piteștean se bucură de șansa unui studio cum probabil puține teatre din provincie au. A fost conceput cu cincisprezece ani în urmă de arhitectul și marele om de teatru Liviu Ciulei și inaugurat de un regizor nu mai puțin celebru la ora actuală - Alexandru Tocilescu (care aici și-a "făcut mina", pentru viitoarele-i creații). Așadar, o tradiție care obligă.

Începând din 1980 s-au desfășurat aici trei ediții ale Reuniunii spectacolelor de studio, cu o largă participare a teatrelor din țară. Nu spun o noutate afirmând că, la început, caracterul de experiment teatral al spectacolelor a fost mult mai marcat, iar la edițiile ulterioare el a scăzut tot mai mult, ajungându-se până la urmă la un fel de participare întâmplătoare, eclectică, străină de scopurile unei Reuniuni a spectacolelor de studio (e revelatoare o repede privire prin presa de specialitate a vremii...). Dar așa erau timpurile, nu? Oricum, toate acestea sînt de-acum istorie și ne rămîne doar să consemnăm pro domo că am înregistrat atunci un vîrf al traectoriei artistice cu spectacolul de studio (s.n.) Cui i-e frică de Virginia Woolf? de Edward Albee în regia lui Costin Marinescu și scenografia lui Mihai Mădescu.

Vorbînd de șansele teatrului experimental constat că am omis exact punctul de plecare al acestuia: piesa de teatru scrisă pentru studio. Asta deoarece am convingerea că autorul dramatic deține un rol important în acest sens, el oferînd premisele acestui gen de spectacol. Implicarea dramaturgului în experimentul teatral ține de structura acestuia, de modernitatea creației lui. Există, așa zice, autori clasici și contemporani pe care, oricît ne-am strădui, nu l-am putea "convînge" să devină experimentaliști. Nu au structura necesară, iar creația lor nu conține germenele modernității care convîne studioului. Că, peste ani, ceea ce azi este numit experiment teatral se va



Sorin Zavulovici, Ileana Zărnescu și Ion Roxin în "Cui i-e frică de Virginia Woolf?" (Teatrul "A. Davila" din Pitești, stagiunea 1979-1980)

clasiciza e un proces firesc. De aici și ideea mult vehiculată și verificată de realitate a studioului-laborator de creație pentru autorul, regizorul, actorul și scenograful contemporan.

Mal rămîne un termen al ecuației teatrale care, dacă n-ar exista, ar trebui inventat. Dar există: spectatorul. Sînt multe întrebări legate de acest factor cvasinecunoscut și imprevizibil. Cui i se adresează teatrul experimental: unui public avizat sau celui în curs de formare? Încîlin să cred că menirea spectacolului de studio este aceea de a forma publicul pentru teatru, adresîndu-se cu predilecție tinerilor, mal deschîși la nou, la experiment, pentru că viitorul este "scena" lor. Condiția esențială a teatrului experimental aș defîni-o ca autenticitate artistică dublată de o maximă sinceritate. Iar publicul nu poate fi cucerit doar prin noutate cu orice preț, ci prin caractere greu dobîndite ale creației. Ajung la concluzia că a face teatru experimental înseamnă a acorda șanse unei modalități de teatru care sparge tiparele comodității și lenei, impunîndu-se prin valoare artistică, prin redescoperirea esenței teatrului.

E de la sine înțeles că un teatru ce se dorește o instituție modernă nu se poate lipsi de activitatea unui studio, ca atelier de creație unde să poată fi

probate "prototipurile" vizînd înnoirea limbajului teatral, în primul rînd.

Printre proiectele noastre se află și continuarea Reuniunii spectacolelor de studio, într-un viitor nu știm nici noi cît de apropiat, date fiind consecințele dramatice ale perioadei de tristă amintire pe care am suportat-o și noi. Deocamdată așteptăm întoarcerea spectatorilor la teatru, completarea trupei și multe altele... Dar mal ales redobîndirea tonusului vital al slujitorilor scenei noastre, fără de care nu putem visa la creativitatea teatrală, la propulsarea pe traectorii mai înalte, de nivel național, a trupei noastre. Că se poate acest lucru am dovedit-o cu ani în urmă. Întrucît am depășit etapa euforică, optimismul nostru este echilibrat de luciditatea necesară, pentru a nu face promisiuni pe care să nu le putem onora. Brutal spus, nu știu dacă în cursul acestui an la Pitești studioul va prînde iarăși viață. Dar cum teatrul a renăscut de fiecare dată, speranțele de a ne revedea la Pitești, la cea de-a patra Reuniune, mal curînd decît ne așteptăm, nu sînt încă pierdute.

SORIN ZAVULOVICI
Directorul Teatrului "A.Davila" Pitești